

Høringsnotat om endringer i Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge

Innhold

Høringsnotat om endringer i Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge.....	1
1. Innledning.....	1
2. Forslag til endringer i Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge.....	2
2.1. Forslag til endringer i § 2-1 Krav til deltakende kommune	2
2.2. Forslag til endringer i § 3-2: Aktiviteter det kan søkes om midler til	2
2.3. Forslag til endringer i § 4-7. Los/ungdomslos.....	3
3. Konsekvenser	3
3.1. Skille aktivitetstype los/ungdomslos fra kommunens hovedsøknad, §2-1 og §3-2	3
3.2. Endringer i kriterier for aktivitetstypen, §4-7.....	4
3.3. Andre endringer.....	5
4. Oppsummering.....	5

1. Innledning

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) foreslår å endre *Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge*¹ fra og med 2025 for å styrke måloppnåelsen knyttet til aktivitetstypen *los/ungdomslos*. Vi vil også gjøre justeringer for å inkludere søknader om tilskudd og oppfølging gjennom Bufdirs Skolelosprosjekt i tilskuddsordningen.

Los/ungdomslos er en av flere aktivitetstyper som kommunene kan søke om i kommunenes hovedsøknad. Kommunene må i mange tilfeller nedskalere eller velge bort noen aktivitetstyper hvis de får mindre tilskudd enn de har søkt om. Basert på en analyse av søknader, rapporter og svar på spørreundersøkelse til kommunene, ser vi at los/ungdomslos er særlig utsatt for å bli nedprioritert.

I spørreundersøkelsen til kommunene som mottok tilskudd til los/ungdomslos oppga de fleste kommunene som nedprioriterte aktivitetstypen at de mottok for lite tilskudd sett opp mot omsøkt beløp. Det totale tilskuddet ble i flere tilfeller ansett som for lavt til å ansette en los med en tilstrekkelig stillingsbrøk. Noen viste også til at kravet til egenfinansiering var for høyt for denne aktivitetstypen, og at rekruttering av egnet personale var tidkrevende eller vanskelig.

Los/ungdomslos har høyere krav til egenfinansiering (tilsvarende hele tilskuddsbeløpet) enn de andre aktivitetstypene (tilsvarende 20 % av tilskuddsbeløpet). Bufdir ser at ulike krav til egenfinansiering for ulike aktivitetstyper innenfor samme søknad er krevende for kommunene med tanke på budsjettering og regnskapsføring.

Den tidligere tilskuddsordningen *Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner i kommunene* ble evaluert i 2022 i NOVA-rapporten *Evaluering av Los-ordningen for ungdom*². Evalueringen viser i all hovedsak at den tidligere tilskuddsordningen fungerte godt, og at den hadde god effekt på både individ- og

¹ [Lovdata](#)

² [Nova rapport nr 3/22](#)

systemnivå, og vårt forslag har til hensikt å sørge for at måloppnåelsen opprettholdes i den sammenslåtte tilskuddsordningen. I evalueringen ble det også foreslått noen endringer som kunne bidra til økt måloppnåelse. Bufdir foreslår at noen av disse endringene gjøres i § 4-7.

Vi foreslår at søknader om deltakelse i Skolelosprosjektet også sendes inn gjennom tilskuddsordningen. Når søkere oppgir at de ønsker å søke om deltakelse i Skolelosprosjektet, vil søknadene vurderes som tidligere. Endringen er primært ment å gjøre det enklere å søke om og følge opp tilskuddselementet i Skolelosprosjektene, og innebærer ikke endringer i den faglige oppfølgingen av slike prosjekter.

Vi foreslår i tillegg å endre navnet på aktivitetstypen «los/ungdomslos» til «ungdomslos».

2. Forslag til endringer i Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge

Endringsforslaget gjelder tre paragrafer i forskriften; § 2-1. Krav til deltakende kommune, § 3-2 og § 4-7 Los/ungdomslos. Nedenfor følger endringsforslagene, etterfulgt av vår vurdering av hvilke konsekvenser endringene vil få. Ny tekst er i grønt og overstreket rød tekst er tekst som forelås fjernet.

2.1. Forslag til endringer i § 2-1 Krav til deltakende kommune

For at en søknad skal bli behandlet av Bufdir, må den knyttes til en deltakende kommune. Dette gjelder både søknader fra kommunen selv, og søknader fra andre aktører.

En deltakende kommune må oppfylle og dokumentere følgende krav:

- a. *kommunen ivaretar knutepunktfunksjonen i § 2-2,*
- b. *kommunen forplikter seg til å rangere søknader fra andre aktører,*
- c. *kommunen skal kunngjøre tilskuddsordningen lokalt, og*
- d. *kommunen har en kontaktperson for tilskuddsordningen.*

Bekreftelse etter annet ledd skal sendes gjennom Bufdirs søknadsportal for tilskudd innen frist fastsatt av Bufdir, med mindre annet er avtalt med Bufdir.

En søknad må knyttes til den deltakende kommunen hvor hoveddelen av deltakerne rekrutteres fra. Hvis prosjektet aktivt skal rekruttere deltakere fra andre kommuner, må søker sende inn én søknad for hver aktuell kommune.

*Søknaden skal ikke knyttes til en deltakende kommune for søknader om **Ungdomslos**, Utprøving av arbeidsmodeller og Koordinering av lokalt arbeid for inkludering av målgruppen. Det samme gjelder søknader fra sentralledd i frivillige organisasjoner med aktivitet i minst fem kommuner.*

~~*Unntak gjøres også for søknader om Los/ungdomslos. Selv om prosjektene aktivt rekrutterer deltakere fra flere kommuner, skal det bare søkes gjennom kommunen der hoveddelen av deltakerne rekrutteres fra.*~~

Søknader om prosjekter i Oslo kommune knyttes til bydelen som hoveddelen av deltakerne rekrutteres fra. Prosjekter som rekrutterer deltakere fra hele Oslo, skal knyttes til Oslo kommune sentralt.

2.2. Forslag til endringer i § 3-2: Aktiviteter det kan søkes om midler til

Tilskuddet skal benyttes til prosjekter som støtter opp under tilskuddsordningens mål. Aktivitetstyper det kan søkes tilskudd til følger av forskriften kapittel 4.

Kommuner skal bare sende inn én søknad, der de kan legge til flere aktivitetstyper. Andre aktører skal sende inn én søknad for hver aktivitetstype.

For *Ungdomslos*, *Utprøving av arbeidsmodeller* og *Koordinering av lokalt arbeid for inkludering av målgruppen*, må det søkes separat for hver av aktivitetstypene.

Det kan søkes om midler for en treårsperiode (ett til tre år). For enkelte aktivitetstyper kan den maksimale tilskuddsperioden likevel være kortere.

Innvilgelse av tilskuddsmidler utover ett år gjøres med forbehold om videreføring i statsbudsjettet påfølgende år.

2.3. Forslag til endringer i § 4-7. Los/ungdomslos

§ 4-7. ~~Los/u~~Ungdomslos

Søker skal:

- a. lønne én eller flere loser, *primært i heltidsstillinger*, som tilbyr tett oppfølging til ungdom mellom 10 og 24 år, som av ulike årsaker har utfordringer med å fullføre skoleløpet,
- b. sikre god samordning i kommunen gjennom at losen har god kjennskap til og samarbeid med andre relevante tilbud rettet mot målgruppen,
- c. legge til rette for forpliktende samarbeid mellom kommunale virksomheter og tjenester og relevante fylkeskommunale og statlige tjenester,
- d. påse at losaktiviteten er tydelig forankret på ~~ledelsesnivå~~*kommunaldirektørnivå eller tilsvarende* i kommunen,
- e. bidra med en egenfinansiering som tilsvarer beløpet dere mottar i tilskudd til denne aktivitetstypen,
- f. ikke benytte midlene til å dekke innkjøp og investeringer eller drift av rene opplæringstilbud eller arbeidsrettede tiltak,
- ~~g. føre eget prosjektregnskap for gjennomføringen av denne aktivitetstypen,~~
- g. ikke benytte tilskuddsmidler eller påkrevd egenfinansiering til allerede eksisterende stillinger,
- h. gjøre seg kjent med ~~innholdet i veileder til forskrift~~ informasjon om aktivitetstypen *Ungdomslos på Bufdir sine nettsider*,
- i. oppgi i søknadsskjemaet om dere søker om Skolelos i tråd med Skolelosprosjektet, og ønsker faglig oppfølging av Bufdir. Dere må også sette dere inn i prosjektbeskrivelsen på Bufdir sine nettsider.

3. Konsekvenser

Nedenfor går vi gjennom konsekvensene av de foreslåtte endringene. Endringene i §2-1 og §3-2 behandles samlet, da de begge dreier seg om det samme grepet.

3.1. Skille aktivitetstype los/ungdomslos fra kommunens hovedsøknad, §2-1 og §3-2

Endringsforslagene vil sidestille losprosjekter med aktivitetstypene §4-9. Utprøving av arbeidsmodeller og §4-10. Koordinering av lokalt arbeid for inkludering av målgruppen. Søknader om los/ungdomslos sendes dermed inn som en separat søknad fra kommunen, og det stilles ikke lenger krav til at søknaden skal knyttes til en deltakende kommune.

Dette innebærer at det det fattes et eget vedtak knyttet til hver søknad om los/ungdomslos, og at tilskudd må benyttes til dette formålet. Kommunen får altså redusert sin fleksibilitet knyttet til bruken av midlene, da de ikke lenger kan omdisponere dem til andre aktivitetstyper, samtidig som sannsynligheten for å få tilstrekkelig tilskudd til Ungomslos øker.

Ved å trekke los/ungdomslos ut av hovedsøknaden kan Bufdir sette av en forutsigbar andel av bevilgningen til denne aktivitetstypen, og på denne måten legge til rette for at det kan gjennomføres flere los/ungdomslos-prosjekter i kommunene. Gjennom å gjøre dette grepet ønsker Bufdir å unngå at det blir konkurranse mellom losprosjekter, hvor forholdsvis få ungdom får tett oppfølging, og for eksempel ferieaktiviteter, som retter seg mot et større antall barn og ungdom.

Direktoratet vurderer også at det er større sjanse for at små kommuner med forholdsvis få barn og unge i målgruppen kan prioritere Ungdomslos-prosjekter. Den nye forskriften legger blant annet stor vekt på antallet barn og unge i kommunen i den overordnede fordelingen av midler til kommunene. Dette fører til at små kommuner i utgangspunktet mottar lavere tilskudd, og i mange tilfeller for lite til å gjennomføre et vellykket losprosjekt. Da de enkelte losprosjektene retter seg mot et relativt lavt antall barn og unge og vil kunne ha god effekt også i små kommuner, mener vi tilskudd til losprosjekter bør tildeles basert på en vurdering av søknaden i seg selv og ikke hvordan kommunen slår ut på indikatorene vi benytter i ordningen ellers.

For kommunene kan arbeidet med hovedsøknaden bli enklere å administrere. Miljøene i kommunene som administrerer losprosjektene er ofte ikke de samme som administrerer de andre aktivitetstypene. Kommunene slipper også å forholde seg til ulike egenfinansieringskrav for de ulike aktivitetstypene i prosjektregnskapet for kommunens hovedsøknad.

3.2. Endringer i kriterier for aktivitetstypen, §4-7

Bokstav a. Bufdir foreslår å oppfordre kommunene til å ansette Ungdomsloser i heltidsstillinger. Vi mener dette vil styrke måloppnåelsen til los/ungdomslos, noe som understøttes av NOVA-evalueringen fra 2022. Vi foreslår formuleringen «*primært* i heltidsstillinger, for å unngå å ekskludere prosjekter der dette ikke er mulig. Vi mener ikke endringen vil ha negative konsekvenser av betydning.

Bokstav d. Rapportgjennomgang viser at forankring på dette nivået er et suksesskriterium, særlig med hensyn til optimalisering av samarbeid mellom tjenestene som er rettet mot målgruppen for best mulig måloppnåelse. Fylkeskommunale og interkommunale søknader vil unntas dette kravet. Bufdir vurderer ikke at denne spesifisering vil ha negative konsekvenser av betydning.

Bokstav q (utgått). Dersom los/ungdomslos trekkes ut av kommunenes hovedsøknad vil det ikke være behov for et kriterium om eget prosjektregnskap for denne aktivitetstypen som del av kommunens hovedsøknad. Vi mener ikke endringen vil ha konsekvenser av betydning.

Bokstav q (ny). Bufdir foreslår å legge til et nytt punkt om at kommunene ikke kan benytte tilskuddsmidler eller egenfinansiering til allerede eksisterende virksomhet. Dette var et krav i regelverket til den tidligere los-ordningen, og Bufdir vurderer at det burde videreføres i ny tilskuddsordning for å sikre at kommunene ansetter ungdomsloser, og at ikke tilskuddsmidler eller egenfinansiering benyttes til eksisterende stillinger og tjenester i kommunene. Direktoratet ser ingen negative konsekvenser knyttet til endringen.

Bokstav h. Informasjonen som tidligere lå i en veileder i pdf-format, er nå flyttet til lameller på tilskuddsordningens nettsider for å øke lesbarhet og tilgjengelighet. Direktoratet ser ingen negative konsekvenser knyttet til endringen.

Bokstav i (ny). Skolelos er delprosjekt i Skolesatsingen 2014-2016 på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet. Oppdraget går ut på å utvikle, og prøve ut et nytt hjelpetiltak i kommunal barnevernstjeneste. Målet er å bedre skolesituasjonen blant ungdom i alderen 12 til 18 år som har barnevernstiltak i hjemmet. Tiltaket har en mye strengere metodisk tilnærming, med mer spesifikke krav til organisatorisk forankring i barnevern. Det medfølger i tillegg en egen opplæringspakke samt tettere oppfølging og veiledning fra Bufdir. Formålet med Skolelostiltaket er dermed i utgangspunktet likt som for los/ungdomslos, nemlig å bidra til at utsatte barn og unge i større grad fullfører utdanningsløp, selv om målgruppen er snevrere.

Det er i 2023 bevilget 1,3 millioner i tilskuddsmidler til Skolelosprosjektene, som går til utvikling og utprøving av Skolelos (kap. 854 post 61). Midlene dekker halvparten av lønnskostnadene til tre kommunalt ansatte Skoleloser. Bufdir foreslår å overføre disse midlene til kap. 846 post 61 og forvalte dem gjennom *Tilskudd til inkludering av barn og unge*.

Skolelosprosjektene får i dag kun ett års vedtak til dekking av lønnskostnader. I tillegg har prosjektene i etterkant av dette året oftest kvalifisert til tilskudd fra «Tilskudd til inkludering av barn og unge» (kap. 846 post 61). To ulike søknadsprosesser for kan skape forvirring hos søkere knyttet til hvordan de skal søke om tilskudd til losprosjekter og gi lite kontinuitet. Ved integrering av Skolelos i Tilskudd til inkludering av barn og unge, vil Skolelosprosjektene kunne søke om flerårig tilskudd fra første tilskuddsår, og slippe å søke først om Skolelos og deretter om Tilskudd til inkludering av barn og unge. Dette vil bidra til forenkling og forutsigbarhet for kommunene, og mer ressurseffektiv forvaltning av tilskuddene til Skolelosprosjekter hos direktoratet.

Direktoratet ser ingen negative konsekvenser ved en slik endring.

3.3. Andre endringer

Bufdir foreslår å endre navnet på los/ungdomslos til ungdomslos alle steder i forskriften hvor det står los/ungdomslos. Der det står los vil det også endres til ungdomslos. Det er ikke noen vesensforskjell på begrepene los og ungdomslos og endringen vil øke lesbarheten i forskriften. Direktoratet ser ingen negative konsekvenser av betydning knyttet til dette.

4. Oppsummering

Målet med de foreslåtte endringene i *Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge* fra og med 2025 er å styrke kommunenes mulighet til å prioritere aktivitetstypen los/ungdomslos ved å skille aktivitetstypen § 4-7. Los/ungdomslos fra kommunens hovedsøknad. Ved å slå sammen Skolelosordningen med los/ungdomslos under § 4-7, vil vi gi kommunene økt forutsigbarhet og kontinuitet i arbeidet med Skolelosprosjekter og effektivisere forvaltningen i direktoratet.